

Bir olayı, bir durumu, bir kavramı daha etkileyici anlatmak için en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan ve çoğu zaman gerçek anlamdan uzaklaşıp kendine özgü anlam kazanan kelime gruplarına **deyim** denir. Deyimler, hem yazılarımıza hem de konuşmalarımıza derinlik katar. Anlattıklarımızı ilgi çekici hâle getirir. Birkaç cümleyle anlatabileceğimiz bir durumu iki üç sözcükten oluşan bir deyimle anlatabiliriz. Böylece kısa ve özlü anlatım sağlamış oluruz.

Örnek(ler) sırt: Boyundan bele kadarki bölüm yer: Bir şeyin kapladığı boşluk, mekan. gelmek: ulaşmak, varmak. » **Sırtı yere gelmemek:** Güçlü olmak, sarsılmamak, yerinden düşürülemez.

Deyimlerin Özellikleri

1. Deyimler kalıplaşmış sözcüklerdir. Deyimlerde bulunan sözcüklerin yerine eş anlamlıları bile getirilemez. Sözcüklerin yerleri değiştirilemez.

Örnek(ler) » Sürahiden boşalırcasına yağmak (Yanlış) » Bardaktan boşalırcasına yağmak (Doğru) » Suratından düşen bin parça (Yanlış) » Yüzünden düşen bin parça (Doğru)

2. Deyimler şahsa ve zamana göre çekimlenebilir.

Örnek(ler) » Ödevimi yapınca öğretmenim gözüne girdim. (Ben) » Ödevimizi yapınca öğretmenim gözüne girdik. (Biz)

3. Deyimler genellikle mecaz anlamlıdır.

Örnek(ler) » “Kök söktürmek” deyimini “bir bitkinin kökünü çıkarttırmak” değil, “güçlük çıkarmak, uğraştırmak” anlamındadır. » “Hapı yutmak” deyimini “ilaç içmek” değil, “kötü duruma düşmek” anlamındadır.

4. Bazı deyimlerin gerçek anlamları da vardır.

Örnek(ler) » Sır saklamak: Sırrı açıklamamak » El sürmemek: Değmemek, dokunmamak

5. Deyimler bir kavramı ya da bir durumu anlatmak için kullanılır. Ders verme amacı taşımaz.

Örnek(ler) » “Burun kıvırmak” deyimi, beğenmeyip küçümsemek anlamını içermektedir. Herhangi bir ders verme amacı taşımamaktadır.

6. Deyimler sözcük grubu ya da cümle şeklinde bulunabilir.

Örnek(ler) » Ağız kulaklarına varmak (sözcük grubu) » İğne atsan yere düşmez (cümle) » İçi içine sığmamak (sözcük grubu) » Ne tadı var ne tuzu (cümle)